

Nabave arkeolog. odiela zem. muzeja.

Ovih zadnjih dana pošlo je za rukom arkeol. odielu zem. muzeja kupiti za umierenu cieniu od poznatoga ljubitelja numismatike u Dalmaciji g. Antuna Buljana u Sinju dva dosta riedka novca, a to su:

1. ANTINOOS OKTIAIOS MAPKĀΛAOC OPĒYCTOY. — Poprsje Antinoovo desno.

⊕ Ovca.

Bakren. Promjerje 33 mil. Teži 26·11 gram. V. tab. IV. br. 1.

Eckhel „*Doctrina Numorum Veterum VI. 532*“ opisuje četiri razna tipa Antinoovih novaca kovanih u Korintu, u kojih dolazi *Hostilius Marcellus* Antinoov svećenik, ali sa nadpisom i u zadku. Ovi novci imaju svi u predku OCTIAIOC.MAPKĀΛAOC.O.IEPĒYC.TOY.ANTINOOY. (Sr. *Eckhel. Catalogus Musaei Caesaris Vindob. 1779. I. p. 194. Mionnet. Description de médailles antiques grecques et romaines II. 180*);¹ u zadku pako tri tipa imaju ANΘHKĒ.TOIC.AXAIOIC, a jedan ANΘHKĒ.KOPINΘIQN. Marcel dakle posveti ove novce Korinćanom te u obće Ahejom, kao što i *Veturios* posveti Antinoove novce Arkadom (*Eckhel l. c. VI. 531*). Naš u zadku nema nadpisa, ali je sasvim vjerojatno, da je i on kovan od istoga Marcela u Korintu. Ovcu u zadku po Mionnetu imaju samo *Hypseliotes* u Egjiptu na sljedećem Adrianovu novcu (*l. c. VI. 530*):

Sans légende. Tête laurée d' Hadrien, à dr., avec la chlamyde sur l' épaule gauche.

— YΨHAI.L.IA. (an II). Brebis debout, tournée à droite.

Antinous rodi se u Bitiniji gradu Bitinije u maloj Asiji. Bi priležnik cara Adrijana, a još mlad zaglavi u Nilu g. 130 po Is. Adrijan, sbog toga vrlo raztužen, dade sagraditi tu na blizu grad, i nazva ga Antinoopolis, te zapoviedi, da se kao bog časti. Gruterus p. 86. 1. prvi je na svietlo dao sljedeći mu posvećeni nadpis: ANTINOI.CYNΘPONOI TON. EN. AIFYHTOIOI. ΘEQN. M. OYΛΠIOC. AΠOΛΛΩNIOC. ΠPOΦHTHC. V. Tertul. Apologet. c. 13. Antinoove novce, koji su ukupno veoma riedki, kovali su jedino njeki grčki gradovi iz podlosti napram caru; u Rimu i u kolonijah ne bje kovan ni jedan. Bogoslužje njegovo potraja ipak nadalje i poslie Adrijanove smrti. V. tab. IV. br. 2.

izreče, da je ono jaspis, pošto je dvoje boje, zelen i crven, i tvrdji od adulara, te prije staklena hrpa. U ostalom i koralj bjaše mnogo rabljen u predhist. doba. Franks čitao je o tom razpravu na predhist. sastanku u Pešti (*Matériaux VIII. 1876. p. 413. 466*) itd.

¹ Mionnet l. c. opazuje o ovom tipu: „Si cette médaille n' est pas faussee, elle paroit avoir été frappée dans la Bithynte; mais la légende est refaite“.

2. **DIDIA CLA—RA AVGVSTA.** — Poprsje Didije desno.

⌘ **MATER castrorVM.** — U podkrajku **S. C.** — Didija diademom ovienčana siedeća lievo, drži u pruženoj desnici maslinovu kitu. Sa strane stolice lav lievo.

Bakren. Promjerje 28 mil., a debeo 2 mil. Teži 24·70 gram. V. Tab. IV. br. 2.

Cohen »*Description hist. des monnaies frappées sous l'empire romain. Paris 1860 III. 211 – 212*« opisuje samo jedan tip Didijenih novaca u zlatu, srebru i u bakru, naime: **DIDIA GLARA AVG.** Poprsje njezino desno. — **HILAR. TEMPOR.** Radost stojeća lievo, držeći dugu palmu i obilnicu. Ovi su novci veoma riedki. Obstoji isti tip Beckerov u zlatu. Na našem, koj je nedvojbeno pravi, tip je sasvim drugi te i nadpis. Debljina čini ga velikim bronzom, akoprem skraćena promjera. U zadku dolazi **MATER** samo na novcih rimskih carica *Julia Domna* (Cohen III. 350) i *Julia Mamaea* (Cohen IV. 83), a cijeli nadpisi u zadku na tih novcih jesu: *Mater Aug. et Castrorum*, ili *Mater Augg.*, ili *Mater Augusti et Castrorum*, ili *Mater Castrorum*, ili *Mater Deum*. Na našem čita se jasno **MATER** i zadnja dva slova **VM** sljedeće rieči, koja, uzamši u obzir prazninu, nemože drugo biti dali **CASTRORVM**.

Didia Clara bjaše kćerka cara rimskoga *Didius Severus Julianus* (g. 193), a žena rimskoga prefekta *Cornelius Repentinus*. Otac njezin vladao je rim. carstvom jedva 66 dana. S. L.

Razne viesti.

Odličan dar. — C. kr. glavno zapovjedništvo u Zagrebu, kao krajiška zem. upr. oblast, blagoizvolilo je *obzirom na cilju shodno, ukusno te dragocieno izdanje opisa ostanaka gotičke crkve u Topuskom* ravnateljstvu arkeol. odijela zem. muzeja milostivo svoju zahvalnost izraziti, te veledušno iznova obdariti isti arkeol. odjel zem. muzeja i hrv. arkeolog. društvo znatnom svotom od 138 for. 44 nov.

Izvješće hrv. ark. društva za god. 1879. — Izišlo je ovih dana izpod Albrechtova tiska, i bi svim društvenim članovom dostavljeno »*Izvješće hrv. arkeolog. društva za god. 1879., po nalogu odbora hrv. ark. društva uredio Ivan Bojničić društveni tajnik.*«

Bosansko arkeologičko društvo i bosanski muzej u Serajevu. — Uzhićeno primamo ovu znamenitu viest od našega cienj. povierenika i provinc. tajnika u Fojnici Fr. Mija V. Batinića: »U Serajevu nekoliko višjih činovnika izradjuju pravila za »*bosansko arkeologično društvo*, te misli i *muzej* osnivati, da se dragociene naše starine neraznose po tudjini. Zanimivih stvarčica nalazi se još kod nas, a tako uplivne osobe znat će i